

Hiika Laa Ä°laah Ä°llallah-kutaa 4

Description

Kutaa darbe keessatti akkuma Rabbiin barbaadutti namni Rabbiif harka kennuu fi Laa ilaah illallahâ€™tti amanuu barbaade, kana gochuun isarraa eeggama jennee jirra:

- Rabbii Tokkicha gabbaruu
- Homaa Isatti hin qindeessin
- Rabbii gaditti gooftolee fi wantoota gabbaraman (waaqefataman) hundatti amanu diduu, dhiisu fi mormuudha.

Ragaalee kana agarsiisan Qurâ€™aana irraa dhiyeessinee jirra. Akka dabalataatti namni kana mirkaneefachu barbaadu, Qurâ€™aana irraa 1:5, 3:64, 4:36, 2:256, 16:36, 39:17 haa ilaalu.

Sunnah fi seenaa Nabiyyii (SAW) irraa ragaa wantoota armaan olii agarsiisu
Daâ€™awaan (waamichi) Nabiyyii (SAW) addunyaa guutuuf ergaa wali galaa kan taâ€™eedha. Waamicha ergamtoota isa dura dhufanii kan faallessu hin turre. Dhugumatti, amanti Ibraahim (aleyh salaam) kan hordofu taâ€™ee karaa isaanii hordofa. Ummanni isaa Rabbiin qofa akka gabbaran, homaa Isatti akka hin qindeessinee fi Rabbii gaditti wanta abbootin isaanii gabbaraa turan akka dhiisan isaan waamaa ture. Wantoota kanniin hunda jecha laa ilaah illallahâ€™tin ibsa.

Mushrikoonnis wanta gabbaran dhiisun isaan irraa akka eeggamu ni beekan. Isaan ilaalchise Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوٓاْ ءَالِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجۡنُونِۭ ٣٦

â€œSila nuti walaleessaa maraataa taâ€™eef jennee gabbaramtoota keenya ni dhiifnaa?â€• jedhu.â€• Suuratu Al-Saaffaat 37:36

Wanta jennee ilaalchise hadiisa irraa kunoo ragaalee haa dhiyeessinu:
Ragaan 1ffaan-Hadiisa sahiih taâ€™e keessatti hadiisa Saâ€™iid ibn Musayyab abbaa isaa irraa gabaasedha:
Yommuu duuti Abu Xaalibitti dhuftu, Ergamaan Rabbii (SAW) ni dhufan. Isa birattis Abu Jahli fi Abdullah ibn Abi Umayyah ibn Al-Mughiirah arge. Nabiyyinis (SAW) Abu Xaalibin ni jedhan: Yaa Abbeeraa koo! Laa ilaah illallah jedhi, jecha tanaan Rabbiin biratti ragaa siif baha.â€• Abu Jahli fi Abdullah ibn Abi Umayyah ni jedhan, â€œAmanti Abdul Muxxalib ni dhiistaa?â€¦â€• Sahiih Al-Bukhaari-1360, Sahiih Muslim 24

Sheykh Abdurahmaan ibn Hasan (rahimahullahu) ni jedha: Hadiisa kana keessa, isaan lamaan (Abu Jahli fi Abdullah ibn Abi Umayyah) hiika laa ilaah illallah kan beekan taâ€™uu ragaa agarsiisutu jira. Sababni isaas, osoo Abu Xaalib jecha tana jedhee silaa amanti Abdul Muxxalib irraa qulqulluu akka taâ€™u ni beekan. Amantin Abdulmuxxalib ibaadaa keessatti Rabbiin waliin waan biraa gabbaruu (shirkii) dha.â€• Fatih al-majiid sharih kitaabi tawhiid-fuula 402

Hadiisa sahiih taâ€™uun isaa irratti wali galame kana keessatti, eenyullee laa ilaah illallah hin jedhu nama amanti hunda hundeen isaa shirkii taâ€™ee irraa qulqullaaâ€™e malee. Kana jechuun namni laa ilaah illallah jedhu amanti hundeen isaa shirkii taâ€™e dhiisuu fi irraa qulqullaaâ€™u qaba. Wanti Ergamaan Rabbiin (SAW) jecha laa ilaah illallahâ€™tiin isaan irraa barbaade dubbii qofa akka hin taanee mushrikoonni beekanii jiru. Kana irra, dubbii, amanuu fi hojiidha. Jechi laa ilaah illallah amanti abbooti isaanii shirkii irratti hundaaâ€™e irraa guutumaan guututti akka qulqullaaâ€™anii fi dhiisan isaan irraa barbaaddi.

Ragaa 2ffaa-Nabiyyiin kuni maalitti akka waamu yommuu Hiraql, Abu Sufiyaanin gaafatu, Abu Sufaayinis wanta waamicha (daâ€™awaa) Nabiyyi irraa hubate ni deebise. Hadiisni sahiih keessatti kan mirkanaaâ€™edha. Hiraql ni jedhe: Maalitti isin ajajaa? Ani (Abu Sufiyaan) ni jedhe: inni (Nabiyyiin) â€˜Rabbii tokkicha gabbaraa, homaa Isatti hin qindeessinaa, wanta abbootin keessan jedhan dhiisaa.â€™ Jedha.â€• Sahiih Al-Bukhaari 7

Ibn Hajar (rahimahullahu) ni jedha: jechi isaa, â€œwanta abbootin keessan jedhan dhiisaaâ€• jettu, yeroo wallaalummaa (jaahiliyyah) keessatti wanta irra turan hunda akka dhiisaniif, jecha wali galaati.â€• Fatih Al-Baarih Sharih Sahiih Al-Bukhaari (1/36)

Gabaasa sahiih taâ€™e kana keessatti ifa akka aduu ife itti xinxalli:

- Rabbii Tokkicha gabbaraa
- Homaa Isatti hin qindeessinaa (wanta biraa Isa waliin hin gabbarinaa (hin waaqefatinaa))
- Wanta abbootin keessan jedhan dhiisaa (kuni wanta mushrikoonni akka amantiitti qabatanitti amanuu diduu fi mormuudha.)

Kuni Islaama Ergamaan Rabbii (Sallallahu aleyh wassalam) itti waamaa turedha.

Ragaan 3ffaan-Sahiih Muslim keessatti hadiisa Amr ibn Abasata As-Sulmiyy gabaasedha:
Amr ibn Abasata ni jedha: Ani yeroo wallaalummaa namoonni jallinna keessa akka jiranii fi homaa irra akka hin jirre godhee yaadaa ture. Isaan sanama (siidaa harkaan bocan) gabbaruu. Makkaan keessatti

namticha oduu wayii himuu dhagayee. Anis geejjiba kiyya irra taaâ€™e isatti dhufe. Yeroo sanitti Ergamaan Rabbii (sallallahu aleyh wassallam) jireenya waan itti jabeessaniif ummata isaa irraa dhokataa ture. Hanga Makkaan keessatti isatti seenutti suuta jedhe. Anis isaan ni jedhe, â€œAti eenyudhaa?â€• Innis ni jedhe, â€œAni Nabiyyiidha.â€• Anis ni jedhe, â€œNabiyyin maalii?â€• Innis ni jedhe, â€œRabbiitu na erge.â€• Anis, â€œMaaliidhaan si erge?â€• jedheen. Innis, â€œRahimummaa akka sufuun, sanama akka caccabsu, Rabbiin akka tokkichoofamuun, homtu Isatti akka hin qindeefamneen na ergeâ€• Sahiih Muslim 832

Hadiisa kana keessattis itti xinxallaa:

- Rabbiin akka tokkichoofamuun
- homtu Isatti akka hin qindeefamneen
- sanama caccabsuu

Kuni waamicha Ergamtoonni hundi irratti waligalaniidha. Waamicha kanaan uummata isaanii faalleessan, isaan jidduutti sababa kanaan diinummaan uumame. Namoonni warra amananii Rabbiin tokkichoomsanii (muwahhidiin) fi warra kafaranii Rabbiin tokkichoomsu didan (mushrikiin) taâ€™uun garee lamatti qoodaman.

Namni Muslimootaa keessaa taâ€™uu barbaadu, amanti isaanii keessa balbala isaan ittiin seenaniin haa seenu. Rabbiin malee haqaan gabbaramaan akka hin jirree fi Muhammad Ergamaa Rabbii taâ€™uu ragaa haa bahu.

Shahaadan (ragaa bahuun) isaa ragaa dhugaa taâ€™uu qabdi. Kunis kan taâ€™u, hiika wanta ragaa bahanii yoo beekanii fi dubbii fi hojiin yoo hojjatan qofaadha. Rabbiin malee homaa hin gabbaru, shariâ€™aa Isaatin qofa Isa gabbara, Isatti homaa hin qindeessu, wantoota Rabbiin alatti gabbaraman hundatti hin amanu, ni morma, isaan gabbaruu irraas ni fagaata. Kuni hiika Rabbiin malee haqaan gabbaramaan akka hin jirree fi Muhammad Ergamaa Rabbii taâ€™uu ragaa nan baha jedhuudha.

Namni â€œlaa ilaah illallah (Rabbiin malee haqaan gabbaramaan hin jiru)â€• jedhee ragaa bahuu, â€œRabbiin qofa gabbara, wanta biraa Isa waliin hin gabbaru (hin waaqefadhu), wantoota Rabbii gaditti gabbaramanitti hin amanu, isaan gabbaruu irraa nan fagaadha, nan morma.â€• jechaa akka jiru haa yaadatu. Ammas, â€œMuhammadan Rasuulullah (Muhammad Ergamaa Rabbiiti)â€• jedhe yommuu ragaa bahu, wanta Nabii Muhammad (SAW) ittiin dhufeen Rabbii oltaâ€™aa gabbara. Nabiyyiin (SAW) seera ibaadaa ittiin hojjatan, ibaadaa akkami hojjachu akka qaban Rabbii oltaâ€™aa irraa fide jira. Kanaafu, namni ibaadaa akkaataa fedhii lubbuutin kan hojjatu osoo hin taâ€™in akkaataa Rabbiin ajajeen hojjata. Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

Ù ÙŽØ§ Ù Ù•Ù†Ù’ Ø£ÙŽØÙŽØ¯Ù• ÙŠÙŽØ´Ù’Ù‡ÙŽØ¯Ù• Ø£ÙŽÙ†Ù’ Ù„Ø§ÙŽ Ø¥Ù•Ù„ÙŽÙ‡ÙŽ Ø¥Ù•Ù„Ø§ÙŽÙ‘ Ø§Ù„Ù„ÙŽÙ‘Ù‡Ù• Ù‘ÙˆÙŽØ£ÙŽÙ†Ù‘Ù• Ù Ù•ØÙŽÙ…ÙŽÙ‘Ø¯Ù‹Ø§ Ù Ù•Ù†Ù’ Ù‚ÙŽÙ„Ù’Ø¨Ù•Ù‡Ù• Ù Ù•Ù†Ù’ Ù‚ÙŽÙ„Ù’Ø¨Ù•Ù‡Ù• Ø¥Ù•Ù„ÙŽÙ‰ Ø§Ù„Ù„ÙŽÙ‘Ù‡Ù• Ø¹Ù•Ø²Ù‘ÙŽ ÙˆÙŽØ¬Ù‘ÙŽÙ„Ù‘Ù• Ø§Ù„Ù„ÙŽÙ‘Ù‡Ù• Ø¹Ù•Ø²Ù‘ÙŽ ÙˆÙŽØ¬Ù‘ÙŽÙ„Ù‘Ù• Ø¹Ù¹ÙŽÙ„ÙŽÙ‰ Ø§Ù†Ù’ÙŽØ§Ø±Ù• â€•â€•â€• â€œEenyullee â€˜Rabbiin malee haqaan gabbaramaan hin jiru, Muhammad Ergamaa Isaatiâ€™ jedhee dhugaadhaan qalbii isaa irraa ragaa bahu hin jiru Rabbiin ibidda irraa kan isa baraaru yoo taâ€™e malee.â€• Sahiih Al-Bukhaari-128

Kana jechuun namni kamiyyuu dhugaadhaan qalbii isaatiin itti amanuun â€œRabbiin malee haqaan gabbaramaan hin jiru, Muhammad Ergamaa Isaatiâ€• jedhee ragaa bahe, Rabbiin ibidda irraa isa eega.

Rabbiin warra Laa ilaah illallah qabatan keessaa nu haa taasisu

Kitaaba wabii:
al-Jaamiâ€™ul Mufiid liduruusi taâ€™allumi tawhiidi-fuula 87-89

Date Created
February 5, 2020
Author
admin